

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ข้อหารือเกี่ยวกับแนวทางการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๒/๒๗๘ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ที่ อก ๑๐๐๑/๓๒๕๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ เรื่อง แนวทางการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (ปตท.) ไปยังสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พิจารณาให้ความเห็นชอบแนวทางการแปรรูป ปตท. โดย ปตท. ขอจัดตั้งบริษัทลูก โดยอาศัย มาตรา ๗ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ และประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดภายหลัง เพื่อทำการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจะโอนธุรกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติไปยังบริษัทที่จัดตั้งขึ้น ใหม่ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติจึงขอหารือในประเด็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปตท. จะแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้หรือไม่ ทั้งนี้ ภายหลังการแปรสภาพ ปตท. จะมีสถานะเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัทลูกกับบริษัทในเครือ โดย ปตท. จะไม่ดำเนินธุรกิจใด ๆ แต่จะยังคงอำนาจหน้าที่และสิทธิตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง เพื่อใช้สิทธิดังกล่าวสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของบริษัทในเครือต่อไป

กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการแปรสภาพ ปตท. ตามวรรคหนึ่งได้ หาก ปตท. ยังคงดำเนินกิจกรรมหลักอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาจเป็นธุรกิจน้ำมันหรือธุรกิจก๊าซ และให้บริษัทลูกดำเนินกิจกรรมอื่นที่เหลืออยู่ ปตท. จะดำเนินการได้หรือไม่ และขัดกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ หรือไม่

ประเด็นที่สอง หากกรณีไม่สามารถแปรสภาพทั้งองค์การภายใต้พระราชบัญญัติจัดตั้งได้ จะนำกิจการทั้งหมดของ ปตท. มาจัดตั้งบริษัทรวมทุนและบริษัทอื่น ๆ อีกหลายบริษัทในคราวเดียวกันตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดให้บริษัทรวมทุนจำกัดถือหุ้นในบริษัทลูกทั้งหมดไปในคราวเดียวกันได้หรือไม่ เพื่อให้ ปตท. ยังสามารถคงสภาพการทำธุรกิจในรูปแบบบริษัทในเครือได้ต่อไปตามโครงสร้างที่ได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี อันจะมีผลเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันกับคู่แข่งในในตลาดปัจจุบันที่เปิดเสรีและมีการแข่งขันอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจน้ำมันและการค้าปลีก

ประเด็นที่สาม ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ปตท. จะโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาที่มีกับบุคคลภายนอกให้แก่บริษัทลูกแต่ละบริษัทตามที่เหมาะสมและสมควรตามสภาพธุรกิจของบริษัทลูกได้หรือไม่ เนื่องจากในปัจจุบัน ปตท. ดำเนินธุรกิจหลากหลาย เมื่อแปรสภาพ ปตท. เป็นบริษัทย่อยแล้วจึงควรจะกระจายสิทธิและหน้าที่ที่บุคคลภายนอกมีกับ ปตท. ในปัจจุบันให้สอดคล้องกับธุรกิจของแต่ละบริษัท และการโอนสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวจะก่อให้เกิดภาวะภาษีแก่ ปตท. หรือบริษัทลูกผู้รับโอนสิทธิตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือไม่ เนื่องจากอาจจะเป็นการก่อหรือตั้งสิทธิเรียกร้องใหม่ให้แก่ผู้มีเงินได้และเกิดภาวะภาษีเงินได้ ภาษีนิตบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะและอากรแสตมป์ตามประมวลรัษฎากร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาหรือข้อขัดแย้งโดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกรมสรรพากร) และผู้แทนการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในประเด็นนี้ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า แนวทางการแปรรูป ปตท. โดยอาศัยบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ นั้น จะมีการจัดตั้งบริษัท ปตท.จำกัด เพื่อดำเนินธุรกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติครบวงจร ในลักษณะเป็น Operating Holding Structure โดยมี ปตท.รัฐวิสาหกิจเป็นผู้ถือหุ้นทั้งหมดในขั้นต้น จากนั้น เมื่อตลาดทุนเอื้ออำนวยจึงจะเปลี่ยนสภาพบริษัท ปตท.จำกัด เป็นบริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) เพื่อเป็นบริษัทร่วมทุน (Holding Company) ในการระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่อไป โดย ปตท.ยังคงสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีรูปแบบเป็นองค์การของรัฐอยู่เช่นเดิม แต่จะไม่ดำเนินธุรกิจใด ๆ คงมีแต่อำนาจและสิทธิตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเท่านั้น เพื่อใช้สิทธิดังกล่าวสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของบริษัทในเครือต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยฯ ได้จัดตั้ง ปตท. ขึ้นเป็นรัฐวิสาหกิจเพื่อดำเนินธุรกิจปิโตรเลียม^๑ โดยมาตรา ๕^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ ปตท. มีวัตถุประสงค์ในการประกอบ

^๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมเป็นกิจการอุตสาหกรรมด้านสาธารณูปโภคประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ แต่หน่วยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสำรวจ ผลิต ขนส่ง และจำหน่ายปิโตรเลียมที่เป็นของทางราชการยังมีขนาดไม่เหมาะสม โดยการจัดกระจายขึ้นอยู่กับส่วนราชการและองค์การของรัฐหลายแห่ง เป็นเหตุให้การประกอบธุรกิจปิโตรเลียมเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ สมควรรวมหน่วยปฏิบัติงานดังกล่าวบางหน่วยและจัดตั้งเป็นรัฐวิสาหกิจขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจปิโตรเลียม ตั้งแต่การสำรวจหาปิโตรเลียมไปจนถึงการจำหน่ายน้ำมัน เชื้อเพลิงและผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่ได้จากการกลั่นปิโตรเลียม ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและความมั่นคงของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

^๒ มาตรา ๕ ให้จัดตั้งการปิโตรเลียมขึ้นเรียกว่า “การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย” เรียกโดยย่อว่า “ปตท.” และให้ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “PETROLEUM AUTHORITY OF THAILAND” เรียก

และส่งเสริมธุรกิจปิโตรเลียม อันได้แก่ การสำรวจ พัฒนา ผลิต จัดหา กลั่น สะสม สำรอง เก็บรักษา นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ซื่อ ขาย และจำหน่ายปิโตรเลียม ตลอดจนประกอบอุตสาหกรรมเคมีปิโตรเลียม^๓ และรวมถึงการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจปิโตรเลียมด้วย ทั้งนี้ โดยประสงค์จะให้ ปตท. เป็นผู้ประกอบการธุรกิจปิโตรเลียม เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ฉะนั้น หากกำหนดแนวทางการแปรรูปดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ ปตท. กลายเป็นรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีการดำเนินการใดๆ ในธุรกิจปิโตรเลียม คงมีแต่เพียงอำนาจและสิทธิตามกฎหมายเท่านั้น กรณีย่อมเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยฯ ในการจัดตั้ง ปตท. และวัตถุประสงค์ของ ปตท. ตามบทบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้เคยวินิจฉัยให้ความเห็นในประเด็นนี้ไว้แล้วในบันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแปรรูปการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย บริษัททำอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด และการพัฒนาทำอากาศยานที่เกี่ยวข้อง^๔

ส่วนการที่จะให้ ปตท. ยังคงดำเนินกิจกรรมหลักอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาจเป็นธุรกิจน้ำมันหรือธุรกิจก๊าซ และให้บริษัทลูกดำเนินกิจกรรมอื่นที่เหลืออยู่ นั้น เห็นว่า ตามบทบัญญัติมาตรา ๗ (๑๑) (๑๒) และ (๑๓) ^๕ แห่งพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

โดยย่อว่า “PTT”

ให้ ปตท. เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจปิโตรเลียม รวมถึงการดำเนินธุรกิจอื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจปิโตรเลียม เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดแก่เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชน

ให้ ปตท. มีตราเครื่องหมายของ ปตท. รูปลักษณ์ของตราเครื่องหมายให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

^๓ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ปิโตรเลียม” หมายความว่า ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม และให้หมายความรวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยน้ำมันเชื้อเพลิงด้วย

“ธุรกิจปิโตรเลียม” หมายความว่า การสำรวจ พัฒนา ผลิต จัดหา กลั่น สะสม สำรอง เก็บรักษา นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ซื่อ ขาย และจำหน่ายปิโตรเลียม ตลอดจนประกอบอุตสาหกรรมเคมีปิโตรเลียม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการแปรรูปทำอากาศยานแห่งประเทศไทย บริษัททำอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด และการพัฒนาทำอากาศยานที่เกี่ยวข้อง ส่งพร้อมกับหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๘๘๐ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๓ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๕๒๓/๒๕๔๓)

^๕ มาตรา ๗ ให้ ปตท. มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๕ และอำนาจเช่นนี้ให้รวมถึง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑๑) จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียม

(๑๒) เข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประโยชน์แก่กิจการของ ปตท.

ไทยฯ ปตท.มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์ โดยอาจจัดตั้งบริษัทหรือบริษัทมหาชนจำกัดเพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียม หรืออาจจะเข้าร่วมกิจการกับบุคคลอื่น หรือถือหุ้นในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประโยชน์แก่กิจการของ ปตท. หรืออาจจะว่าจ้างบุคคลอื่นประกอบธุรกิจปิโตรเลียมก็ได้ อีกทั้ง ปตท. ยังสามารถจัดตั้งบริษัทลูกเพื่อประกอบธุรกิจปิโตรเลียมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม แม้ว่า ปตท.จะมีอำนาจดำเนินการตามที่กล่าวมา ก็มิได้หมายความว่า บทบัญญัติดังกล่าวให้อำนาจแก่บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีฐานะเป็นบริษัทลูกของ ปตท. กลายเป็นผู้มีอำนาจดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมแทน ปตท. โดยสิ้นเชิง เพราะ ปตท. ยังต้องมีหน้าที่ที่จะดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมตราบเท่าที่กฎหมายจัดตั้งยังมีผลใช้บังคับ ดังนั้น การจัดตั้งบริษัทเพื่อดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมตามพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยฯ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ ปตท. ดำเนินการบางธุรกิจโดยอาจเป็นธุรกิจน้ำมันหรือธุรกิจก๊าซเท่านั้น และให้บริษัทลูกดำเนินกิจกรรมอื่นที่เหลืออยู่ จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดกับเจตนารมณ์ในการจัดตั้ง ปตท. ของพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยฯ และวัตถุประสงค์ของ ปตท. ในฐานะที่เป็นรัฐวิสาหกิจตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเช่นกัน

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เจตนารมณ์ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ก็เพื่อให้รัฐมีกฎหมายที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐตามที่มีกฎหมายจัดตั้งให้เป็นรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด โดยมีการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นทุนของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด ทั้งนี้ บริษัทที่จัดตั้งขึ้นยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจและยังคงมีอำนาจหน้าที่เช่นเดิม รวมทั้งพนักงานยังมีฐานะเช่นเดียวกับที่เคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเดิม^๖ ซึ่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ไม่ได้กำหนดบังคับว่า การแปรรูปรัฐวิสาหกิจทุกแห่งที่มีรูปแบบเป็นองค์การของรัฐเพื่อเป็นองค์กรธุรกิจในรูปแบบของบริษัท จะต้องเปลี่ยนสถานะรัฐวิสาหกิจเป็นบริษัทตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น แต่หากได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว การดำเนินการก็จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกระบวนการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และโดยที่

(๑๓) ว่าจ้างหรือรับจ้างประกอบธุรกิจปิโตรเลียม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายที่จะเป็นเครื่องมือของรัฐเมื่อมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนสถานะของรัฐวิสาหกิจ จากรูปแบบเดิมที่เป็นรัฐวิสาหกิจประเภทองค์การของรัฐตามที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นให้เป็นรูปแบบบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด แต่ยังคงมีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจประเภทหนึ่ง โดยมีการเปลี่ยนทุนจากรัฐวิสาหกิจเดิมเป็นทุนของบริษัทที่รัฐถือหุ้นทั้งหมด และยังคงให้อำนาจหน้าที่เช่นเดิม รวมทั้งให้พนักงานมีฐานะเป็นเช่นเดียวกับที่เคยเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจเดิม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการและเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่จะแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้เป็นองค์กรธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบให้กระทำโดยสะดวก เมื่อได้มีการเตรียมการในรายละเอียดเกี่ยวกับการแปรรูปรัฐวิสาหกิจเรียบร้อยแล้ว โดยการกระจายหุ้นที่รัฐถือไว้ให้แก่ภาคเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและการบริหารจัดการในกิจการที่รัฐวิสาหกิจเดิมดำเนินการอยู่ต่อไปในอนาคต จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๒^๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการนำรัฐวิสาหกิจมาเปลี่ยนทุนเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทเดียวหรือหลายบริษัท ดังนั้น กรณีที่มีการเปลี่ยนทุนของ ปตท. เป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทรวมทุนและบริษัทอื่น ๆ อีกหลายบริษัทในคราวเดียวกันตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ย่อมต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรา ๒๒ วรรคสาม ด้วย บริษัทรวมทุนจำกัดจึงไม่สามารถถือหุ้นทั้งหมดในบริษัททุกที่จัดตั้งขึ้นได้ เพราะขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

ประเด็นที่สาม เห็นว่า ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ นั้น การเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทจะต้องมีการกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๙^๔ เกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งโดยคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัท และ

^๓ มาตรา ๒๒ เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจใดเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทแล้ว ให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี จดทะเบียนบริษัทนั้นตามรายละเอียดที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนั้น

ให้หุ้นของบริษัทที่จดทะเบียนตามวรรคหนึ่งเป็นหุ้นที่มีการชำระค่าหุ้นเต็มมูลค่าแล้ว และให้กระทรวงการคลังถือหุ้นดังกล่าวไว้ทั้งหมด

การจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งมิให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพและการจัดตั้งบริษัทมาใช้บังคับ

เมื่อมีการจดทะเบียนบริษัทตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้การดำเนินกิจการของบริษัทเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ และให้รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับบริษัทที่ได้จดทะเบียนไว้มีผลบังคับใช้ได้ต่อไป จนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

^๔ มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทมีหน้าที่เสนอแนะรายละเอียดเกี่ยวกับบริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นโดยการเปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นของบริษัทนั้น ตามหลักการและแนวทางที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติตามมาตรา ๑๓ (๑) ทั้งนี้ โดยให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดกิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจ ส่วนที่จะโอนให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้น และส่วนที่จะให้ตกเป็นของกระทรวงการคลัง

(๒) กำหนดพนักงานที่จะให้เป็นลูกจ้างของบริษัท

(๓) กำหนดทุนเรือนหุ้นหรือทุนจดทะเบียนสำหรับการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำนวนหุ้น และมูลค่าของหุ้นแต่ละหุ้น ตลอดจนรายการต่าง ๆ ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้น

(๔) กำหนดชื่อของบริษัท

(๕) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานบริษัท รายชื่อกรรมการบริษัท และผู้สอบบัญชีในวาระเริ่มแรก

(๖) จัดทำหนังสือบริคณห์สนธิและข้อบังคับของบริษัท

(๗) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๒๖

(๘) จัดทำร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเงื่อนไขเวลายุบเลิกรัฐวิสาหกิจ ในกรณีที่มีการโอนกิจการของรัฐวิสาหกิจไปทั้งหมด

(๙) จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบที่คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งอย่างน้อยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นในเรื่องตาม (๑)

คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจจะเป็นผู้พิจารณารายงานรายละเอียดที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทกำหนดและเสนอแนะ เมื่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจพิจารณาและแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอดังกล่าวแล้ว ก็จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้พิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทต่อไปตามมาตรา ๒๑^๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน การกำหนดสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาที่ ปตท.ต่อบุคคลภายนอกให้แก่บริษัทที่จะจัดตั้งขึ้นแต่ละบริษัท เป็นรายละเอียดที่คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจะต้องกำหนดตามมาตรา ๑๙ (๑)^๕ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ และดำเนินการตามกระบวนการที่กล่าวมา ซึ่งโดยหลักก็จะต้องพิจารณาตามความเหมาะสมตามสภาพของกิจการของบริษัทที่จะจัดตั้ง และบรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบ และสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจฯ ที่จะโอนไปเป็นของบริษัทที่จัดตั้งขึ้น หรือของกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี ในวันที่จดทะเบียนบริษัท ตามมาตรา ๒๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ ดังนั้น กรณีจึงมิใช่เป็นอำนาจหน้าที่ของ ปตท.ที่จะเป็นผู้ดำเนินการโอนสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาที่มีต่อบุคคลภายนอกแต่อย่างใด

ส่วนในประเด็นข้อหาหรือที่ว่า การโอนสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวจะก่อให้เกิดภาระแก่ ปตท. หรือบริษัทลูกผู้รับโอนสิทธิตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจฯ หรือไม่ นั้น เห็นว่า ในชั้นนี้ ยังไม่มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้น จึงไม่อาจวินิจฉัยให้ความเห็นในประเด็นข้อหาเรื่องนี้ได้

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) (๓) และ (๘)

(๑๐) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดตั้งบริษัทตามมาตรา ๑๙ ต่อคณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจเพื่อพิจารณา

คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจอาจแก้ไขเพิ่มเติมข้อเสนอของคณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งบริษัทได้ตามที่เห็นสมควร แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้เปลี่ยนทุนของรัฐวิสาหกิจนั้นเป็นหุ้นและจัดตั้งบริษัทต่อไป

^๕ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^๖ มาตรา ๒๔ ในวันที่จดทะเบียนบริษัทตามมาตรา ๒๒ ให้บรรดากิจการ สิทธิ หนี้ ความรับผิดชอบและสินทรัพย์ของรัฐวิสาหกิจฯ ทั้งนี้ ตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โอนไปเป็นของบริษัทหรือเป็นของกระทรวงการคลัง แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤษภาคม ๒๕๔๔